

Granskning av donationsfon der

Granskningsrapport
Region Dalarna

KPMG AB

2021-05-06

Antal sidor 21

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
2.2	Metod	4
2.3	Ansvaret för respektive donationsfond	5
3	Genomförande	6
3.1	Brita Lunds Minnesstiftelse	6
3.2	Anna & Arvid Fahlcrantz Testamentsstiftelse	7
3.3	Jenny Uppmans minnesstiftelse	8
3.4	Makarna Hesséns Minnesstiftelse	9
3.5	Stiftelse för fritidsverksamhet	10
3.6	Fornby Folkhögskolas stiftelse	11
3.7	Stiftelsen för Ester Åsberg- Lindbergs Minne	11
3.8	Carlborgssonska Donationsstiftelsen	13
3.9	Västerbergslagens Hästförsäkringsbolags Stipendiefond	15
3.10	Wilhelmina Erikssons donationsstiftelse	16
3.11	Wilhelm Fredrika Falks donationsstiftelse	16
3.12	Stiftelsen för Stugfonden	17
3.13	Anders och Emma Zorns Donationsstiftelse	18
3.14	Bröderna Molanders Stiftelse	18
3.15	Mora Folkhögskolas Stiftelse	19
3.16	Malungs Folkhögskolas Stiftelse	20

1 Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Dalarna har KPMG fått uppdraget att granska Region Dalarnas förvaltning av donationsstiftelser. Det finns ett behov av att se hur processerna kan effektiviseras kring rutiner och dokumentation av donationsstiftelserna. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021. Syftet med granskningen är att ge underlag för att kunna bedöma om handläggningen av utdelning ur stiftelserna sker på ett ändamålsenligt sätt.

Efter genomförd granskning bedömer vi att det finns anledning att utveckla rutiner för utlysning, ansökningsprocess, dokumentation samt efterkontroller.

- ✓ Vi bedömer att det är stora variationer av hur utlysningar sker i de olika stiftelserna vilket ger olika förutsättningar för säkerställandet av ett brett antal behöriga sökande.
- ✓ Vår bedömning är att det i flera fall kan förekomma personliga bedömningar, risk för jävsituationer samt bakomliggande relationer som i värsta fall skulle kunna påverka beslut om utdelning.
- ✓ Vi bedömer att det finns stora kostnader förknippade med hanteringen av stiftelserna vilket också är tidskrävande. En effektivare förvaltning skulle kunna minska administrationskostnaderna för donationsfonderna.
- ✓ Vi anser att Regionen borde säkerställa att stadgar och urkunder för stiftelserna finns tillgängliga och att de efterlevs. Vi kan i flera fall se en risk att donatorns önskemål och vilja inte eftertillgodoses.
- ✓ Vi anser även att Regionen borde säkerställa att delegationsbestämmelser finns beslutade och efterlevs.
- ✓ Vi bedömer att det är bristfällig dokumentation kring grundkriterierna för att de sökande ska kunna upprätta korrekta ansökningar.
- ✓ Vi bedömer att efterkontrollen av underlag i de fall där beslut kräver en återrapportering är bristfällig. I flertalet fall har bekräftelser av kostnader genom återrapportering av kvitton etc. inte begärts in.
- ✓ Vi bedömer att det inte är tillräcklig kontroll av grundkriterierna av de ansökningar som inkommer till tjänsteman hos central förvaltning samt att de kontroller som gjorts inte har dokumenterats tillräckligt.
- ✓ Vi kan konstatera att det har varit stora svårigheter att få fram efterfrågat material i samband med granskningen. Trots flertalet påminnelser och kontakter med ansvarig har vi inte fått del av det material vi efterfrågar för att kunna genomföra vår granskning fullt ut. Detta innebär att vi inte kan vara säkra på att det finns underlag för alla ansökningar, att det finns dokumenterade beslut om utdelningar av behörig person eller att återrapportering skett enligt de krav som ställs enligt statuten.

2021-05-06

Våra rekommendationer:

- ✓ Genomföra en juridisk genomlysning av stiftelserna för att säkerställa att stadgarna följs enligt donatorns vilja och att delegationsbestämmelser finns beslutade och att de efterlevs.
- ✓ Samla all administration kring stiftelserna på ett ställe, med fördel hos kultur- och bildningsförvaltningen som sedan tidigare arbetar med bidragsgivning och har väl inarbetade processer kring detta. Denna åtgärd skulle minska ledtider, få en enhetlighet i ansökningsförfaranden och dokumentationen.
- ✓ Uppdatera utlysningssprocesser och ansökningsförfaranden så att dessa stämmer överens med ett modernt arbetssätt och som också säkerställer ett brett antal behöriga sökanden.
- ✓ Säkerställa att all dokumentationen finns tillgänglig, sparas på ett enhetligt sätt enligt arkiveringsregler och är transparent.

2 Bakgrund

Region Dalarna förvaltar 16 donationsstiftelser. Varje donation är unik och har ändamål och villkor i övrigt dokumenterade i donatorns urkund. Flertalet av donationsstiftelserna har dock över tid permuterats då stiftelser haft likartade ändamål och villkor i donationsurkunderna.

Region Dalarnas förtroendevalda revisorer har bedömt att det kan finnas risk att regionens rutiner för utlysning, beredning och utbetalning av stipendier/bidrag inte sker på ett ändamålsenligt sätt.

Följsamhet till villkoren i donationsurkunden är en förutsättning för skattebefrielse för fonden. Flertalet av de donationsfonder Region Dalarna förvaltar är skattebefriade.

För att säkerställa att hanteringen av donationsprocessen är tillfredställande och tydlig från ansökan till utbetalning har de förtroendevalda revisorerna valt att göra en genomlysning av den faktiska hanteringen av donationsstiftelserna. En korrekt hantering av de förvaltade donationsstiftelserna är inte bara nödvändigt sett till skattelagstiftningen utan också utifrån ett etiskt och moraliskt perspektiv. Vikten av respekt för donatorerna och dess ättlingar får aldrig förbises. Rutiner för dokumentation och hantering av ansökningar, beslut och utbetalningar ska vara tillräckliga för att säkerställa att rätt syfte och kriterier följts vid tilldelning av donationsmedel.

Förvaltningen av donationsstiftelserna delas in i ekonomisk förvaltning och allmän förvaltning.

Skandinaviska Enskilda Banken AB (SEB) ansvarar för en del av den ekonomiska förvaltningen vilket omfattar löpande förvaltning, löpande redovisning samt upprättande av bokslut och årsredovisning, medelsförvaltning, deklarationer och redovisning till Region Dalarna. SEB:s del av den ekonomiska förvaltningen bedöms fungera väl och kommer således inte att kommenteras i denna rapport.

Tjänsteman vid central förvaltning fungerar som SEB:s förlängda arm och ansvarar för en del av den ekonomiska förvaltningen då denne sammanställer och meddelar samtliga ansvariga i respektive donationsstiftelse vilka förvaltningsresultat som finns tillgängliga för utbetalningar ur respektive donationsstiftelse. Den allmänna

2021-05-06

förvaltningen hanteras till stor del av tjänsteman vid central förvaltning. Chefsjuristen beslutar i 5 av stiftelserna enligt fastlagda delegationsbestämmelser. Avseende två stiftelser hanterar kultur- och bildningsnämnden ansökningar och beviljningar samt att de i 4 av stiftelserna delegerat beslut om utdelning till skolans rektor. I det fall det finns en utsedd styrelse hanterar de beslut om utdelning och i vissa fall även ansökningar.

SEB gör årligen en sammanställning för respektive donationsstiftelse på förvaltningsresultatet vilket är de tillgängliga medlen för utbetalning, uppföljning på fullföljdskravet samt hur mycket som utbetalats. Denna sammanställning skickas sedan till tjänsteman på central förvaltning för att denne sedan ska meddela respektive stiftelse.

Handläggningen av donationsfonderna skiljer sig mellan de olika stiftelserna då det finns olika egenupprättade system och rutiner. Stiftelserna utgår från olika dokument med förenklingar av originalstatut och permutationer, det är dock inte genomgående att dessa underlag finns att tillgå.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med granskningen är att ge underlag för att kunna bedöma om handläggningen av utdelning ur stiftelserna sker på ett ändamålsenligt sätt.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- ✓ Utlyses stipendier/bidrag e t c på ett sätt som säkerställer ett brett antal behöriga sökande.
- ✓ Sker beredning av ansökningar och beslut om utdelning på ett ändamålsenligt sätt
 - Finns det t ex kompletterande handläggningsrutiner/anvisningar e t c fastställda.
 - Sker ändamålsenliga kontroller för att säkerställa att sökande är behöriga att ansöka om utdelning
 - Är dokumentationen av handläggningsprocessen/besluten tillräcklig
- ✓ Efterlevs stadgarnas bestämmelser/intentioner i beslut om utdelning
 - På vilka grunder görs, i förekommande fall, skälighetsbedömningar e t c av inkomna ansökningar

Granskningen omfattar regionstyrelsens förvaltning av donationsstiftelserna under 2020. I de fall utbetalning ej genomförts under detta år har vi istället valt att granska 2019 års ansökningar och utbetalningar.

Vi kommer att bedöma om rutinerna uppfyller; donationsurkunder, stiftelselagen samt tillämpbara interna regelverk, policys och beslut.

2.2 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer/avstämningar med berörda tjänstemän, analyser och skriftlig rapport. Följande moment har ingått:

- ✓ Analys och bedömning av donationsurkunder, statuter och permutationer i den mån de går att återfinna

Region Dalarna

Granskning av donationsfonder

2021-05-06

- ✓ Analys och bedömning av andra protokoll, reglementen och andra styrande och stödjande dokument kopplat till hanteringen av donationsstiftelserna
- ✓ Kontroll och bedömning av de ansökningar, motiv till beslut samt beslutsunderlag som ligger till grund för utbetalningar gjorda under 2020. I de fall där ingen utbetalning gjordes under 2020 har material avseende 2019-års utbetalningar granskats.
- ✓ Genom intervjuer, dokumentstudier och analys sammanställt av hur ansökningsförfarande, utlysning, dokumentation och beslut av utdelning samt utbetalningsuppgifter från respektive stiftelse sker.
- ✓ Genom analys och bedömning tagit ytterligare stickprov i de fall vi sett det som nödvändigt att se vidare på tidigare gjorda utbetalningar för att kunna göra en bedömning.
- ✓ Resultat av granskningen kommer att presenteras per donationsfond.

Det har i samband med granskningen varit problem att få tillgång till efterfrågat material från berörd tjänsteman på central förvaltning. Trots flertalet påminnelser har efterfrågat material uteblivit. Vi har i samband med detta även bett om ett klagörande om materialet finns eller ej men inte heller fått någon respons i den frågan. I samband med intervju efterfrågades dokumentation kring samtliga ansökningar som inkommit till en av stiftelserna. Berörd tjänsteman meddelar att samtligt material ska finnas lagrat hos SEB då denne inte har någon möjlighet att arbeta med dubbel bokföring. Detta trots att SEB:s uppgift endast är att ta del av ansökningar som underlag för utbetalning. Efterfrågat material har i samband med intervjuer/avstämningar av andra berörda tjänstemän lämnats enligt överenskommelse.

2.3 Ansvaret för respektive donationsfond

Granskningen avser de 16 stiftelser som Region Dalarna förvaltar.

Chefsjurist har beslutanderätt enligt delegationsbestämmelser om 5 av stiftelserna enligt följande;

- Carlborgsonska Donationsstiftelsen,
- Wilhelm Fredrika Falks donationsstiftelse
- Brita Lunds Minnesstiftelse
- Anna och Arvid Fahlcrantz Testamentsstiftelse
- Makarna Hesséns minnesstiftelse.

Kultur- och bildningsförvaltningen ansvarar för ansökningar och beviljningar enligt följande:

- Bröderna Molanders Stiftelse
- Westerbergslagens hästförsäkringsstiftelse

För följande stiftelser har kultur- och bildningsförvaltningen delegerat rätt att fördela medel ur skolanknutna stipendiefonder till respektive skolas rektor:

- Fornby Folkhögskolas stiftelse

Region Dalarna

Granskning av donationsfonder

2021-05-06

- Malungs Folkhögskolas stiftelse
- Mora Folkhögskolas stiftelse
- Anders och Emma Zorns Donationsstiftelse

Följande stiftelser har egen styrelse:

- Stiftelsen för Ester Åsberg-Lindbergs Minne
- Stiftelse för fritidsverksamhet

Av de 16 donationsfonder är endast fem registrerade som stiftelser hos länsstyrelsen;

- Carlborgssonska Donationsstiftelsen
- Bröderna Molanders Stiftelse
- Anna & Arvid Fahlcrantz Testamentsstiftelse
- Makarna Hesséns Minnesstiftelse
- Stiftelsen för Ester Åsberg-Lindbergs Minne

Detta är något som KPMG redan 2016 i sin rapport utifrån granskning av årsredovisningarna för stiftelserna uppmärksammande och som då skulle åtgärdas vilket ej skett.

3 Genomförande

Nedan följer redovisning av respektive stiftelse.

3.1 Brita Lunds Minnesstiftelse

Stiftelsens ändamål är att dela ut resestipendier till barnmorskor. Enligt stadgarna för stiftelsen från 1974 ska stiftelsens avkastning utdelas till vitsordade legitimerade barnmorskor som har eller efter pensionsålder senast haft barnmorsketjänst, distriktskötersketjänst eller annan sjukskötersketjänst i Kopparbergs läns landsting. Årligen ska 10 % av avkastningen läggas till stiftelsens kapital och resterande del betalas ut enligt ovan. Stiftelsen finns inte registrerad hos länsstyrelsen.

Stiftelsen utlyses en gång om året genom tidningen Jordmodern samt via Region Dalarnas hemsida. Det framgår enligt stadgar att fördelningen av den disponibla avkastningen ska verkställas under december månad varje år, detta är också något som framkommer vid intervju med tjänsteman hos central förvaltning.

De sökande upprättar själva en ansökningshandling där resmål och beräknad kostnad ska framgå. Till ansökan ska vidimerad kopia på barnmorskelegitimation samt styrkt förteckning över tjänstgöringsperioder framgå. Ingenstans i det material vi tagit del av framgår att man inte kan få tilldelning från stiftelsen flera gånger.

Enligt intervju med tjänsteman vid central förvaltning tar Dalarnas Barnmorskeförening del av de ansökningar som inkommit och går igenom dem samt föreslår vem/vilka som ska få bidrag. Enligt uppgift är anledningen till att denna förening ska gå igenom ansökningarna är att det alltid varit så samt att de har personkännedom om de

2021-05-06

sökande. Om urvalet består av flera sökande ser de till om de sökande tidigare fått bidrag samt antalet anställningsår, desto fler antal anställningsår desto större chans till bidrag. Någon särskild förklaring till varför man har större chans pga. fler anställningsår finns inte dokumenterad och kan heller ej besvaras vid intervjutillfället.

Vi har trots upprepade förfrågningar ej kunnat ta del av material som visar på vilka som ingår i Dalarnas Barnmorskeförenings styrelse eller hur de är beslutsföra. Vi har i granskningen tagit del av en konversation mellan tjänsteman på central förvaltning och den då nya ordförande i föreningen som informerade om sin nya position som ordförande. Detta till trots efterfrågas ej protokoll som visar hur de är beslutsföra.

Efter att barnmorskeföreningen lämnat sitt förslag går även ansvarig tjänsteman på central förvaltning igenom listan för att se i fall de sökande fått bidrag tidigare och att det finns rätt underlag i form av kopia på barnmorskelegitimation och/eller tjänstgöringsintyg.

Enligt delegationsbestämmelserna så beslutar chefsjurist i enlighet med donationsbestämmelser samt särskilda fördelningsrutiner kring utdelningen av bidrag från denna stiftelse. Historiskt sett har chefsjuristen enligt uppgift, i de allra flesta fall, gått på det förslag som Dalarnas Barnmorskeförening lämnat då de har personkännedom om barnmorskorna.

Under år 2020 gjordes en ansökan till stiftelsen men ingen utbetalning skedde från stiftelsen till följd av Coronapandemin med inställda resor och utbildningar. Under 2019 går att utläsa ur årsredovisningen att tre ansökningar beviljades om en summa om totalt 17 400 kr. Vi har från SEB tagit del av besluten kring dessa utbetalningar. Samtliga beslut om utdelningar är undertecknade av chefsjurist. Av dessa beslut framgår dock att ansökningarna inkommit under två olika perioder, en gång i april och en gång i december. Till beslutet är utdrag ur befolkningsregistret samt utbildnings- samt tjänstgöringsintyg bifogat i samtliga fall.

Vår kommentar: Vi anser att det finns en risk att en jävsituation skulle kunna uppstå då man inte vet vilka personer eller bakomliggande relationer som finns inom och med Dalarnas Barnmorskeförening. Vi ställer oss också frågande till varför denna förening ska vara med i beslutet då det inte finns något skrivet i stadgarna om att de ska vara delaktiga. För att tillgodose kravet enligt urkunden att den sökande ska vara vitsordad skulle t.ex. överordnad kunna få lämna omdöme.

En annan fråga som borde ses över är om stipendiet utlyses på rätt sätt så att man säkerställer ett brett antal behöriga sökande då antalet sökande är mycket få i förhållande till hur många personer som är behöriga att ansöka om medel ur denna stiftelse.

Vi bedömer även att stadgarna ej följts då utdelning ej skett enligt stadgar. Under 2019 delades pengar ut under två tidsperioder samt att beslut om detta ej togs under december månad.

3.2 Anna & Arvid Fahlcrantz Testamentsstiftelse

Denna stiftelse permuterades 1984 med 2 andra fonder. I och med att Anna och Arvid Fahlcrantz i sitt testamente förklarade sin avsikt så ska företräde till deras avsikt ges, vilket var enligt följande; kapitalet ska användas till betalning av kostnader för sjukvård vid Falu lasarett för obemedlade köpmän i Falu stad eller deras anhöriga, dock inte i de

2021-05-06

fall där kostnaderna skulle betalas av stat eller kommun. I den mån behov ej föreligger för sådana personer får avkastningen användas till för andra behövande invånare i Falu kommun. Minst 10% av den årliga avkastningen ska läggas till kapitalet.

Utlysning av stipendiet görs genom Region Dalarnas hemsida samt att information skickas brevlades från central förvaltning till köpmannaföreningen i Falun.

Då det över tid funnits fåtal sökande har man vidgat innebörden av sjukvård att både innefatta sjuk- och tandvård eftersom båda delarna återfinns på Falu Lasarett.

Det har under årens lopp inte varit många köpmän som sökt medel ut stiftelsen och därav har flertalet av ansökningarna avsett andra behövande invånare. Bedömningen kring detta har gjorts från fall till fall. Ibland har man tagit del av inkomstdeklarationen, sett i befolkningsregistret om personen i fråga är ensamstående eller utanför arbetsmarknaden, ibland genom kontakt med goda män eller via personkännedom. Kontrollen i dessa fall är dock, utifrån vad vi kan se, ej dokumenterad. I vissa fall har läkare eller tandläkare hört av sig till Region Dalarna och ibland har medel från stiftelsen betalats tillbaka till Region Dalarna för att reglera tidigare skulder för personer.

Ansökan skrivs fritt och det finns inga blanketter att fylla i.

Enligt delegationsbestämmelserna så beslutar chefsjurist i enlighet med donationsbestämmelser samt särskilda fördelningsrutiner kring utdelningen av bidrag från denna stiftelse.

Enligt årsredovisningen har inga medel beviljats under 2020. Under 2019 betalades totalt 43 574 kr ut till fyra sökande. Vi har från SEB fått ta del av underlaget från betalningsuppdraget. Av dessa finns ansökan bifogad i två av fallen. I dokumentationen framkommer ej om kontroll skett att sökande är "behövande" enligt stadgar, dock finns dokumentation att de sökande är bosatta i Falun i tre av fallen. I ett av fallen finns dokumentation att den sökande har god man, dock har denne person endast blivit beviljad 1.250 kr av sökta 58.000 kr. Det finns ingen dokumentation kring motivering om varför eller hur beräkning skett. För en av ansökningarna har pengarna betalats direkt till Region Dalarna med ett utdrag från Raindance som underlag. Samtliga beslut om utdelningar är undertecknade av chefsjurist. Under de senaste fem åren har utdelning endast skett under tre av dessa år.

Vår kommentar: Vi bedömer att det kan finnas fler behövande personer i Falu kommun som skulle kunna vara behörig till utdelning från denna stiftelse. Vi anser därför att utlysningen av stiftelsen skulle kunna vidgas för att säkerställa ett brett antal sökande samt att pengarna skulle kunna göra än mer nytta om fler sökte.

Vidare anser vi att dokumentationen om personerna som söker är behövande eller inte är obefintlig samt i de fall beslutet grundar sig på personkännedom borde dokumentationen vara än mer grundligt dokumenterad.

3.3 Jenny Uppmans minnesstiftelse

Jenny Uppman testamenterade år 1971 sin bostad för Kopparbergs läns landsting eller annan förvaltare av Hedemora sjukstuga att husera över. Denna fastighet såldes enligt beslut i Kammarkollegiet 1984 och kapitalet placerades i minnesfonden. Avkastningen från stiftelsen ska årligen utdelas i form av stipendier för utbildning, exempelvis

2021-05-06

studieresor till sjukvårdspersonal vid Hedemora Vårdcentral. Därvid ska vårdcentralen anställd läkare äga företräde. Beslutet av den årliga fördelningen av avkastningen ska verkställas av direktionen för södra Dalarnas hälso- och sjukvård. Av avkastningen ska minst 10% läggas till kapitalet. Stiftelsen är idag ej registrerad hos länsstyrelsen.

Ingen utlysning sker av detta stipendium. Ansökningar om utdelning kommer ej från enskilda utan från Hedemora vårdcentral. Tjänsteman på central förvaltning påminner årligen Hedemora VC om detta stipendium där Hedemora VC i samband med detta ser över sin bokföring och om de haft några utbildningskostnader som de då retroaktivt kan rekvirera pengar för. I det fall detta är möjligt kommer en förteckning från Hedemora VC till tjänsteman hos central förvaltning. Denna förteckning undertecknas av någon på tjänstemannanivå där central förvaltning litar på att det är rätt. Vad vi kan utläsa utförs inte heller någon sällning eller liknande för att läkare ska få företräde.

Under 2020 har inga medel beviljats och så har heller inte skett sedan 2016. Vi har därför ej heller kunnat tagit del av något underlag för utdelning. Det fria egna kapitalet i stiftelsen uppgår per bokslut 2020 till 80 459 kr och förvaltningsresultatet för 2020 uppgår till 14 602 kr.

Vår kommentar: För att bredda antalet sökande borde även enskilda kunna söka medel ur denna stiftelse och att det då skulle utlysas till samtlig personal på Hedemora Vårdcentral. Vi ser heller inte att läkare äga företräde vilket var ett av donatorns önskemål.

Utifrån intervjun framkommer information om att det inte är direktionen för södra Dalarnas hälso- och sjukvård som verkställer beslut om utdelning vilket stadgarna säger att det ska vara. I och med att utdelning ej gjorts sedan 2016 har vi ej kunnat säkerställa vem som faktiskt undertecknar beslut men en rekommendation är att se över att urkunden följs.

År 2021 är det fem år sedan utdelning senast skedde ut stiftelsen. I det fall utdelning av stipendium inte sker inom den senaste femårsperioden finns risk att Skatteverket vid en granskning anser att stiftelsen inte bör vara skattebefriad. Att utdelning sker till Region Dalarna för utbildningskostnader och inte till enskilda individer kan även ses om att det inte är en allmännyttig verksamhet.

3.4 Makarna Hesséns Minnesstiftelse

Ursprungliga testamentet är från 1949 där avkastningen från stiftelsen ska användas för att främja vården av sjuka på Högbo sanatorium inom Stor Kopparbergs socken. Avkastningen kan även användas som bidrag till hjälpbehövande sjukas eftervård sedan de lämnat Högbo i det fall de inte kan få medel för detta från det allmänna, försäkringsanstalter eller enskilda personer. Avkastningen kan även användas till inköp av konstverk eller annat med konstnärligt värde till sjukrummen på Högbo eller bekostnad av sådana särskilda anordningar för höjande av patienternas trevnad, vilka anordningar utan sådant bidrag eljest icke skulle komma till stånd. Högbo sanatorium var fram till 1960-talet ett sanatorium i Falun för tuberkulossjuka. Hela avkastningen kan utdelas och stiftelsen finns registrerad hos länsstyrelsen.

Enligt delegationsbestämmelserna så beslutar chefsjurist i enlighet med donationsbestämmelser samt särskilda fördelningsrutiner kring utdelningen av bidrag från denna stiftelse vilket så också skett och dokumenterats för utdelningen för 2020.

2021-05-06

Utllysning sker endast via hemsidan. Ansökan sker ej på någon speciell blankett utan författas av den sökande. De senaste åren har det ofta inkommit två ansökningar per år; från Hjärt- och lungkliniken samt Hjärt- och lungsjukas förening. Ansökan från någon enskild har inte inkommit under de senaste åren och det finns heller inga fastlagda rutiner som t.ex. ansökningsblankett för om en enskild person skulle ansöka om utdelning.

För år 2020 har stiftelsen beviljat 50 000 kr i aktivitetsbidrag till Hjärt- och lungsjukas förening i Falun. I samband med beslutet så lämnas också information om att föreningen ska skicka in en årsredovisning för 2020, vilket också gjorts och dokumenterats.

Stiftelsens förvaltningsresultat uppgår för 2020 till 104 925 kr. Utdelning har skett med 50 000 kr då endast en ansökan beviljats. Resterande medel kvarstår i fritt eget kapital. Under den senaste femårsperioden har fritt eget kapital ökat från 214 276 kr till 377 391 kr.

Vår kommentar: Vi anser att utlysning av stipendiet borde utökas för att på så sätt bredda antalet sökande. Vidare ser vi att fastläggande av rutiner, så att det även blir enklare för enskilda att ansöka, skulle kunna bredda antalet sökande för att därmed kunna tillgodose donatorns vilja.

3.5 Stiftelse för fritidsverksamhet

Stiftelsens ändamål är att främja psykiskt utvecklingsstörda barns-, ungdomars- och vuxnas utveckling genom att ge dem möjlighet till miljöombyte eller rekreation i fritids- eller semesteranläggning eller genom annan fritidsverksamhet. Stiftelsens medel förvaltas enligt stadgarna av Landstinget Dalarnas sociala nämnd. Enligt delegationsbestämmelser undertecknar chefen för habiliteringen beslutet. Vi har ej fått ta del av fastställda delegeringsbestämmelser utan detta har framkommit vid intervjuer att det enligt hävd sker på detta sätt. Av stiftelsens årliga avkastning ska 10 % avsättas till fondkapitalet, det finns ingen bestämmelse att man inte får söka medel ur stiftelsen fler än en gång. Stiftelsen finns inte registrerad hos länsstyrelsen.

Vid intervju meddelar tjänsteman vid central förvaltning att utlysning av stipendiet sker via Region Dalarnas hemsida. Vi kan dock inte hitta information om detta och efter upprepade frågor till berörd tjänsteman framkommer att informationen ej återfinns via hemsidan. Ansökan skrivs utan formkrav av den sökande. Enligt intervju framkommer att central förvaltning pratar med habiliteringen vid Falu Lasarett som oftast har personkännedom och vet om det finns en bakomliggande diagnos.

Under 2020 inkom endast en ansökan och ett bidrag om 5 500 kr betalades ut. Det är inte fastställt hur det säkerställs att den sökande är berättigad stöd och hur det sedan dokumenteras. Enligt intervju med central förvaltning har habiliteringen god personkännedom men ingenstans är detta dokumenterat.

Vår kommentar: Idag finns ingen fastlagd rutin eller ansökningsblankett för ansökan utan ansökan går direkt till central förvaltning och beslut tas av chefen vid habiliteringen. Enligt stadgar framgår ej vem som ska ta beslut om bidrag utan endast att stiftelsen ska förvaltas av Landstinget Dalarnas sociala nämnd. Vi har inte fått ta del av några delegationsbestämmelser. Vår bedömning är att stipendiet inte utlyses på

2021-05-06

sådant sätt att kännedom om stipendiet skapas, att man säkerställer ett brett antal sökande och att donatorns önskemål därmed tillgodoses.

3.6 **Fornby Folkhögskolas stiftelse**

Fornby folkhögskolas stiftelse består av tre donationer; Karin Lunds minnesstiftelse, Makarna H o A Hanssons minnesstiftelse samt Fornby Folkhögskolas fond för internationellt samarbete. Stiftelsen finns inte registrerad hos länsstyrelsen. Vi saknar uppgift om donationerna är sammanslagna eller ej men de har behandlats de som om det vore en stiftelse.

Stiftelsens ändamål är enligt årsredovisningen att dela ut stipendier till elever vid Fornby folkhögskola.

Vi har ej kunnat tagit del av någon urkund gällande dessa fonder utan endast ett protokollsutdrag från 1987 om att Fornby Folkhögskolas fond för internationellt samarbete skulle startas genom permutation av tre andra stiftelser.

Skolan får från tjänsteman hos central förvaltning information om hur stort det utdelningsbara beloppet är. Skolan i sin tur bestämmer hur många stipendiater som ska få bidrag och vilka dessa är. Enligt delegationsbestämmelser från kultur- och bildningsnämnden har rektorn på skolan rätt att underteckna beslut om utdelning. Däremot finns inget beslut att regionstyrelsen delegerat denna uppgift till kultur- och bildningsnämnden.

Under 2020 delades 3 100 kr ut till totalt fyra personer. Av dessa pengar kommer två stipendier á 750 kr från Karin Lunds textila stipendium och två stipendier á 800 kr från Makarna A o M Hanssons fond. Ett protokollsutdrag från ett lärarråd ligger som grund för beslutet men det är oklart om det är rektorn eller någon annan som undertecknat beslutet.

Vår kommentar: I och med att vi ej kunnat ta del av några urkunder kan vi inte styrka att dessa utdelningar gjorts i enlighet med donatorernas vilja eller vem som får besluta om utdelning.

Det finns idag delegationsbestämmelser från kultur- och bildningsnämnden om att det är rektorn som kan ta beslut om stipendier. Beslut om utdelning har dock undertecknats av ett lärarråd och vi kan ej finna något utdrag eller liknande om vilka som ingår i lärarrådet. Vidare har vi inte tagit del av beslut från regionstyrelsen om delegering till kultur- och bildningsnämnden.

Vi ställer oss frågande om dessa tre stiftelser permuterats på ett korrekt sätt då det ändå verkar vara separata kassor och tilldelningsförfaranden.

3.7 **Stiftelsen för Ester Åsberg- Lindbergs Minne**

Stiftelsen ska ha till ändamål att vid Falu lasarett främja vetenskaplig forskning företrädesvis inom cancer-, reumato-, samt tuberkolossjukdomars område. Medlen ska delas ut efter förslag av överläkaren vid medicinska kliniken. Efter det att fonden uppgår till 250 000 kr får hela det den årliga nettoavkastningen delas ut till dess ändamål. Det står stiftelsens styrelse fritt att samla två eller flera års utdelning för att därigenom få möjlighet att disponera över ett större belopp.

2021-05-06

Enligt testamentet skulle stiftelsen förvaltas av "Styresmannen vid Falu lasarett samt två ordinarie ledamöter och en suppleant, som utses av direktionen vid Falu lasarett". Då organisationen inom Region Dalarna och Falu Lasarett förändrats kan man ej längre utse behörig styrelse i enlighet med stiftelseförordnandet. Därför har, på förslag av direktören för Hälso- och sjukvården Dalarna, andra personer utsetts som styrelse för stiftelsen. Vi har ej tagit del av något sådant beslut då tjänsteman hos central förvaltning ej har detta att tillgå men ser hos länsstyrelsen att stiftelsen är registrerad och att tre personer är valda som ledamöter; en narkosläkare vid Falu Lasarett som även arbetat inom den palliativa vården samt en medarbetare på AT-center. Den tredje ledamoten i stiftelsen är ansvarig tjänsteman på central förvaltning. Ingen suppleant framgår av registreringsbeviset. Hur de tecknar stiftelsen framgår ej. I ett förordnande av styrelse för stiftelsen skriver länsstyrelsen att behörig styrelse för stiftelsen inte kan utses i enlighet med stiftelseförordnandet.

Stipendiet utlyses på Region Dalarnas hemsida. Ansökan skrivs inte på särskild blankett utan fritt av den sökande och skickas till en medarbetare på AT-center på Falu Lasarett, tillika styrelseledamot. I ansökan ska följande material ingå;

- beskrivning av forsknings-/utvecklingsprojektet,
- specificerad kostnadsberäkning
- om bidrag söks/erhålls från annat håll för samma ändamål.

Efter att projektet avslutats ska redovisning av resultatet samt slutlig kostnadsredovisning lämnas. Vi har trots flertalet förfrågningar inte fått ta del av något sådant material.

Enligt uppgifter vid intervjutillfället ska bidraget aldrig betalas ut direkt till den enskilda utan går tillbaka till Region Dalarna, avdelning för klinisk forskning som sedan ser till att pengarna går till rätt ändamål, efter att en administrativ avgift om 10% dragits. Vid mindre summor har dock betalningen gått direkt till den enskilde. Vilket belopp som räknas som mindre summa är oklart. I de fall som mindre bidrag beviljats har i beslut dokumenterats att medel beviljas mot uppvisande av intyg och/eller kvitton. Detta material har efterfrågats från central förvaltning men trots flertalet påminnelser utan framgång har material inte överlämnat för granskning.

Under året har stiftelsen delat ut totalt 379 000 kr till fyra personer vilket även var de ansökningar som inkom under året. Ansökan finns inte bifogad till respektive betalningsuppdrag. I tre av fallen har både ordförande och sekreterare undertecknat protokollsutdrag för beviljning av bidrag. I ett fall finns protokollsutdrag endast undertecknat av sekreterare, tillika ansvarig tjänsteman för stiftelserna vid central förvaltning.

Vår kommentar: Vid vår granskning har vi inte kunnat säkerställa att ansökningar dokumenteras korrekt och om redovisningar begärs in i efterhand för kontroll av om bidragen använts på ett korrekt sätt. Trots flertalet förfrågningar har vi ej fått ta del av efterfrågat material och ställer oss därför frågande till om dokumentationen sker korrekt. Vi har inte heller kunnat bedöma om beslut om utbetalning skett av behörig person då vi saknar underlag som visar vem som har rätt till beslut.

Styrelsen ska enligt stadgar bestå av tre ledamöter plus en suppleant men styrelsen saknar en suppleant.

3.8 Carlborgssonska Donationsstiftelsen

Ursprungliga testamentet är daterat till år 1882 och har flertalet gånger permuterats. Stiftelsen är registrerad hos länsstyrelsen. Initialt riktade sig donationsfonden till "fattiga och mindre bemedlade elever" från Kopparbergs län. I beslut om permutation från 1985 beskrivs att de dövas ekonomiska och sociala situation radikalt har förändrats sedan fonden och dess utbetalningsbestämmelser tillkom och att en förändring av utbetalningsbestämmelserna skulle kunna ge ett mer betydelsefullt stöd till de döva och gynna flera. I första hand ska medlen enligt donatorns önskemål gå till enskilda. Bidrag kan utges för elevers underhåll, för yrkesutbildning, till bildandet av eget hem, till bosättning samt till inköp av redskap, inventarier och materiel för bedrivande av yrke eller annan sysselsättning.

Ansökan görs via blankett som finns på Region Dalarnas hemsida och ska kompletteras med personbevis där det framgår att personen i fråga är född i Kopparbergs län samt en offert som visar vad de sökta pengarna avser. Medlen ska enligt urkunden inte gå till saker som redan införskaffats. På ansökan ska den sökande ange var de genomgått dövskola samt under vilka år. Därutöver ska den sökande uppge hela hushållets budget, både inkomster och utgifter. Vid intervju med tjänsteman på central förvaltning framkommer att ingen kontroll genomförs av dessa ovanstående punkter för "vem skulle ljuga om vart man gått i skola". Vidare ska den sökande ange inom vilken av nedanstående fyra punkter man önskar få bidrag avseende och specificera varje del med belopp;

- bidrag till yrkesutbildning och/eller vidareutbildning;
- inköp av redskap eller inventarier och material för bedrivande av yrke eller annan sysselsättning;
- bildande av eget hem, d.v.s. första hemmet
- byte av bostad eller bostadsort; bosättning, d.v.s. komplettering eller ersättning av inventarier i befintligt hem eller
- annat ändamål

Sett till vilken av ovanstående punkter ansökan avser förekommer bosättning till störst del bland 2020 års ansökningar. Då bestämmelserna ändrats över tid anser vi att delen kring bosättning är otydligt formulerat och skulle därför kunna tolkas efter behov. I permutationen framgår t.ex. inte att bosättning avser komplettering eller ersättning av inventarier så som det framgår i ansökningsblanketten. Vi ser även bland ansökningarna som gäller bosättning att tolkningen använts väldigt brett för att ansöka om medel för att t.ex. klä om biostolar, inhandla helt set med Global-knivar, elcykel mm. I ett informationsblad med beslut om bidrag som skickats till en av de sökande framgår även att tekniska hjälpmedel som t.ex. datorer prioriteras vilket också är en stor del av de ansökningar som inkommit. Varför detta prioriteras har vi ej fått något svar på.

Enligt intervju med tjänsteman vid central förvaltning har denne för många år sedan varit i kontakt med Kammarkollegiet om ordet bosättning där Kammarkollegiet då uppgav att "sätta bo" kan betyda att just ersätta befintliga inventarier. Något skriftligt dokumenterat kring detta finns dock inte att tillgå då avstämningen med

Region Dalarna

Granskning av donationsfonder

2021-05-06

Kammarkollegiet skedde muntligen. Svenska Akademiens ordbok använder ordet bosättning som att "sätta bo" vilket borde avse en initial eller ny bosättning.

Ansökan utlyses i dövas tidning, tidskrifter för handikappade, para-sport tidskrifter samt via dövas förening i Leksand.

Enligt årsredovisningen framkommer att under 2020 har 740 000 kr utdelats till Dalarnas Dövas förening varav 150 000 kr ska användas i samarbete med Pedagogiska hörselvården, Falu lasarett. Det är chefsjuristen som enligt delegationsbestämmelserna beslutar om utdelning och har således dokumenterat och undertecknat beslutet om ovanstående utbetalning. Under 2020 har inga tilldelningar gjorts till enskilda i och med att den nytillträdde chefsjuristen inte kände sig trygg med att utdelning ur stiftelserna sker på ett ändamålsenligt sätt.

I och med att inga utdelningar till enskilda skedde under 2020 har vi tagit del av sammanställning av de sökande för 2020 samt likadana sammanställningar för åren mellan 2014 - 2019. Av de 25 personer som sökte bidrag 2020 har 22 personer sökt bidrag ur stiftelsen tidigare. Vi har valt att se vidare på de 9 personerna som sökt och blivit beviljade bidrag mellan 3 - 6 gånger tidigare under åren 2014-2019. Som mest har en och samma person under åren 2014-2019 ansökt om 616 000 kr. Som mest har en enskild person under dessa år beviljats medel ur stiftelsen om 227 000 kr medan flertalet sökande ligger på en beviljad summa om ca. 100 000 kr per person utspritt på flera år. Flertalet av de sökande 2020 har också varit äldre, födda på 50-talet, och ej bytt adress under de senaste åren.

Ett krav för beviljat bidrag och som också framkommer på informationsbladet som skickas med ansökan har varit att man inkommer med originalkvitto i efterhand samt att man inte kan få medel för sedan tidigare gjorda utlägg. Tjänsteman vid central förvaltning uppger under intervjun att denna bockar av dessa kvitton men har inte tagit del av dessa i samtliga fall. Vidare har inte de ansökningar som avser tidigare gjorda utlägg avslagits.

Stickprov nr	Sökt antal ggr	Sökt belopp	Notering	Beviljat belopp	Notering
1	4	126 078	3 ansökningar: ofullständigt offertunderlag	96 250	ok
2	5	131 965	1 ansökan: ofullständigt offertunderlag	91 000	1 ansökan: inga kvitton finns att tillgå
3	4	63 377	4 ansökningar: inget offertunderlag	40 602	1 ansökan: avslag utan motivering 1 ansökan: inköp avser annat än ansökan 1 ansökan: ofullständiga kvitton
4	3	232 993	3 ansökningar: inget offertunderlag	111 923	2 ansökningar: inga kvitton finns att tillgå
5	4	186 000	4 ansökningar: inget offertunderlag	78 000	4 ansökningar: inga kvitton finns att tillgå

2021-05-06

6	4	134 335	3 ansökningar: inget offertunderlag	81 350	1 ansökan: kvitto för del av summan men avser inköp före beslut 1 ansökan: för sent inkommen men ändock beviljats 2 ansökningar: inköp ej i enlighet men vad som beviljades
7	3	147 264	3 ansökningar: inget offertunderlag	91 269	3 ansökningar: inga kvitton finns att tillgå
8	6	126 625	6 ansökningar: kvitton på sedan tidigare gjorda utlägg	102 049	6 ansökningar: utlägg gjorda innan ansökan. I samtliga fall har personbevis ej bifogats ansökan.
9	5	616 000	5 ansökningar: inga offertunderlag	227 000	6 ansökningar: inga kvitton finns att tillgå. I en av ansökningarna har 115 000 beviljats till bland annat första hemmet, dock är adressen den samma året efter

Vår kommentar: Vi bedömer att majoriteten av de sökande är återkommande från år till år och att ansökningarna till störst del handlar om bosättning och ersättning av inventarier. Även om det inte framgår av stadgarna att man ej kan ansöka flera gånger så anser vi att det utifrån en feltolkning av ordet bosättning skrivits ut fakta på det medföljande informationsbladet som gör att antalet återkommande ansökningar är högt. För att säkerställa donatorns vilja bör man se över formuleringen utifrån den tolkning som Svenska Akademiens ordbok har.

Vår bedömning är att dokumentationen och handläggningen av stiftelsen är bristfälligt och inte fungerar på ett fullt tillfredsställande sätt. Vi ser en brist i den ändamålsenliga kontrollen i stiftelsen där t.ex. skolgång på dövskola inte säkerställs. Vidare anser vi inte att det krav som finns om uppvisande av offert, inkommande av originalkvitto i efterhand samt att man ej kan söka pengar för redan gjorda utlägg uppfyllts. Utifrån de stora problem vi haft att få ta del av materialet anser vi inte heller att dokumentationen kring stiftelsen och utdelningar ur densamma är transparent.

3.9 Västerbergslagens Hästförsäkringsbolags Stipendiefond

Stiftelsen delar ut pengar till lantbruksstuderande ungdomar från Ludvika- och Smedjebackens kommun. Avkastningen från fonden ska årligen utdelas som stipendier. Stiftelsen är inte registrerad hos länsstyrelsen.

Ansökan ska göras på särskild ansökningsblankett och stipendium utdelas per antal terminer den sökande studerat. Ansökningsblanketten behöver även undertecknas av rektorn på respektive skola för att säkerställa att vederbörande är berättigad utdelning.

I intervju med kultur- och bildningsnämndens chef framkommer det att detta stipendium utlyses på sociala medier, bland annat Facebook, och även via Region Dalarnas hemsida.

Under 2020 delades 12 000 kr ut till tre stipendiater som vardera fick 2 000 kr per termin de studerat. Enligt stadgarna ska landstingets utbildningsnämnd fatta beslut om

2021-05-06

utdelning. Denna nämnd avser idag kultur- och utbildningsnämnden vilka också fattat beslut kring, dokumenterat om och undertecknat 2020 års ansökningar. I intervju med kultur- och bildningsnämnden framkommer att det är en omfattande hantering och administration för väldigt låga belopp.

Vår kommentar: Vi bedömer att stiftelse sköts korrekt, dock krävs omfattande administration för relativt låga belopp.

3.10 Wilhelmina Erikssons donationsstiftelse

Stiftelsens ändamål är att främja aktiviteter bland utvecklingsstörda. År 1986 beslutade förvaltningsutskottet att den årliga avkastningen minus 10% utan särskild ansökan respektive prövning av sociala nämnden skall utbetalas till FUB:s (Förbundet för utvecklingsstörda barn) länsförbund i Dalarna för att användas till förmån för de psykiskt utvecklingsstörda i länet – till enskild person eller grupper samt att förbundet ska lämna årlig ekonomisk redogörelse för medlens användning till förvaltningsutskottet. Stiftelsen är ej registrerad hos länsstyrelsen.

De senaste 5 åren har inga medel betalats ut varför vi heller ej kunnat granska några utbetalningar. Det fria egna kapitalet uppgår i bokslut per 2020 till 26 575 kr och förvaltningsresultatet uppgår de senaste 5 åren till ca. 4 500 - 5 000 kr årligen.

Vår kommentar: Vi anser inte att man tillgodoser donatorns önskan i och med att man inte delat ut pengar under de senaste 5 åren. I och med att ingen utdelning skett på 5 år anser länsstyrelsen att ändamålet ej kan följas och man kan avsluta stiftelsen på ett enklare sätt.

Eftersom utdelning av stipendium inte skett de senaste fem åren finns även risk för att Skatteverket vid en granskning anser att stiftelsen inte bör vara skattebefriad.

3.11 Wilhelm Fredrika Falks donationsstiftelse

Stiftelsen syfte är att genom understöd i form av skollovskolonier, till sanatorier eller annan av läkare föreslagen vård av tuberkulöst sjuka såsom tillfälligt bidrag åt sådan behövande, äldre eller yngre, inom Dalarnas län. Dock får ej bidrag ges i de fall där ansvars- och försörjningsplikt åligger kommun eller bolag eller i enskild i goda ekonomiska förhållanden varande person. Någon del av räntemedlen kan även användas som understöd åt verklig medellös välartad person i och för dennes utbildning till tjänst eller yrke varav han eller hon kan bärgning åt de sina.

När stiftelsens kapital uppgår till 100 000 kr så kan hela avkastningen utdelas. Utdelning sker på donatorns födelsedag den 20:e december. Stiftelsen finns inte registrerad hos länsstyrelsen.

Utlösning av stiftelsen sker på olika sätt, dels genom information på Region Dalarnas hemsida. Avseende vård av tuberkulöst sjuka påminner central förvaltning genom brevutskick till medicinkliniken vid Falu lasarett. Avseende understöd åt verklig medellös person i och för dennes utbildning gör central förvaltning ett utskick brevledes till samtliga socialkontor i Dalarnas Län. Kopia på dessa utskick finns ej att tillgå.

Ansökan görs utan någon särskild blankett och skickas in brevledes tillsammans med sociala nämndens eller handläggares yttrande till Region Dalarna.

2021-05-06

Enligt delegationsbestämmelserna så beslutar chefsjurist i enlighet med donationsbestämmelser samt särskilda fördelningsrutiner kring utdelningen av bidrag från denna stiftelse. Under året har inga medel utdelats och så har heller ej skett under de senaste tre åren varför vi ej kunnat ta del av utbetalningsunderlag. Det fria egna kapitalet uppgår per bokslut 2020 till 11 029 kr och förvaltningsresultatet för 2020 uppgick till 2 831 kr.

Vår kommentar: Inga ansökningar har gjorts under de 3 senaste åren varför vi ställer oss frågande till om utlysning sker på sådant sätt att det främjar ett stort antal sökande alternativt om det är möjligt att följa ändamålet för stiftelsen.

3.12 Stiftelsen för Stugfonden

Stiftelsens ändamål är att lämna bidrag till legitimerade sjuksköterskor för bedrivande av utvecklingsarbete i patientomvårdnaden. Utdelning ska ske en gång om året till högst tre legitimerade sjuksköterskor som är verksamma inom Kopparbergs län med företräde för sjuksköterskor som är verksamma i Falun. Minst 10 % av räntorna ska årligen tillföras kapitalet och resterande kan delas ut. Stiftelsen är inte registrerad hos länsstyrelsen.

I ett beslut från 1993 övertar Landstinget Dalarna förvaltningen av stugfonden. I och med att Landstinget, numera Regionen, är förvaltare ansvarar de för att utse tre stycken bidragstagare. Vi har ej kunnat få ta del av några delegationsbestämmelser som visar att denna uppgift är delegerad. Utifrån det material som vi fått ta del av och som finns som underlag för beslut kan vi se att en styrelse idag beslutar om utdelning och meddelar tjänsteman hos central förvaltning sitt beslut men vi har inga uppgifter eller protokoll där det framgår vilka personer som ingår i denna styrelse.

Av årsredovisningen framgår att Stugfonden under 2020 betalades 35 000 kr ut till fyra personer. Detta är något som strider mot stadgarna som anger att utdelning ska ske till tre personer.

Vi har tagit del av ett protokollsutdrag från styrelsemöte där man benämner två av årets stipendiater som "Årets sjuksköterskor" och att de utifrån detta får en prispeng från stiftelsen. Vad som ligger till grund för motiveringen, vem som kan nomineras eller utses till årets sjuksköterska framgår ej av det material vi tagit del av. Det framgår av underlaget att det varit 13 nomineringar. Vidare har vi inte heller fått ta del av styrelseprotokoll eller annat beslutsunderlag för två av utdelningarna ur fonden. Som underlag till betalningsuppdraget finns endast en mailkonversation mellan ordförande och ansvarig på central förvaltning. Inte heller tjänsteman vid central förvaltning som attesterar utbetalningen vet hur ansökningsprocessen ser ut eller hur stipendiet utlyses.

Ingen av de fyra sökande är idag listade i Falun enligt befolkningsregistret. Vi har inte kunnat se om någon av övriga nominerade är verksam i Falun vilket då skulle ge företräde i enlighet med stadgarna.

Vår kommentar: Utifrån det material vi fått ta del av anser vi att man under 2020 inte tillgodosåg donatorns vilja genom att man har delat ut stipendium till fyra personer. Vidare vet vi inte kriterierna för "Årets sjuksköterska" eller vilken ansökan som ligger till grund för de andra utbetalningar som genomförts. Vi vet ej heller vilka ansökningar/nomineringar som kommit in och kan därför inte bedöma om någon är verksam i Falun

2021-05-06

och därmed borde få företräde. Vi kan inte bedöma hur ansökningsprocessen ser ut och om den är ändamålsenlig eller inte.

Då regionen står som förvaltare borde det finnas delegationsbestämmelser som visar vilka som ska besluta om bidragsgivningen. Idag tas beslutet av en styrelse där vi, trots flertalet påtryckningar inte fått ta del av vare sig vilka som ingår i styrelsen, hur den är beslutsför eller protokoll som visar att regionen delegerat denna uppgift.

3.13 Anders och Emma Zorns Donationsstiftelse

Anders och Emma Zorn skänkte enligt urkunden från 1911 en summa om 50 000 kr till elever vid Mora Folkhögskola. Enligt viljeförklaringen har styrelsen för Mora Folkhögskola rätt att besluta om utdelning. Stiftelsen finns inte registrerad hos länsstyrelsen.

Tjänsteman vid central förvaltning har ingen insyn i hur ansökningsprocessen/ tilldelningsprocessen för detta stipendium ser ut. Det är av rektorn undertecknat beslut som kommer till central förvaltning för utbetalning. I intervju med kultur- och bildningschefen framkommer att kultur- och bildningsnämnden numer utgör folkhögskolornas styrelse. Enligt delegeringsbestämmelser från kultur- och bildningsnämnden har rektorn rätt att förmedla medel ur skolanknutna stipendiefonder, i detta fall Mora Folkhögskolas rektor.

Under 2020 betalades två stipendier om totalt 6 500 kr ut. Vi kan se att beslut om ett av stipendierna signerats av rektorn men har ej kunnat få ta del av det andra beslutet som ska ligga till grund för utbetalning.

Vår kommentar: Vår bedömning är att det inte finns rätt underlag för utbetalning då vi trots flertalet påtryckningar avseende ett av de två stipendierna ej kunnat få ta del av det underlag för beslut som efterfrågats.

3.14 Bröderna Molanders Stiftelse

Stiftelsens reglemente skrevs 1927. Viljeförklaringen är att stiftelsen ska förvaltas på sådant sätt att den årliga avkastningen användes till inrättande och stödande av sådana undervisningsanstalter, vid vilka någon del av Dalarnas obemedlade ungdom efter genomgående av folkskolan må beredas tillfälle till erhållande av kostnadsfri undervisning för sin praktiska utbildning men för vilka anslag av allmänna medel icke kan påräknas.

Av donationens avkastning ska årligen 5 % sättas av till fondens kapitalbehållning men om kapitalbehållningen minskas skall avsättning om 10 % ske till dess att fonden åter uppgår till samma nivå som innan minskningen. Stiftelsen finns registrerat hos länsstyrelsen med Region Dalarna som förvaltare. Ansvar för stiftelsen har under årens lopp varierat beroende på hur man organiserat verksamheten men har sedan länge legat under kultur- och bildningsnämndens ansvar. Det finns inga delegationsbestämmelser om att kultur- och bildningsnämnden har rätt till beslut.

Utlysning av stipendium sker via sociala medier, via Region Dalarnas hemsida samt via annons i lokalpressen, allt för att bredda antalet sökande och skapa kännedom om att stipendiet finns. Efter att kultur- och bildningsnämnden valde att modernisera hur man

2021-05-06

utlyser stipendiet genom bland annat sociala medier har man lyckats få fler sökande än tidigare.

Stipendiet kan sökas en gång och ska sökas den sista terminen av studierna. Kravet för stipendiet är att personen har gått högstadiets tre årskurser i Dalarna eller totalt gått sex år i skolor i Dalarna där högskolestudierna inte får inräknas. Vidare ska personen gå universitets/ högskoleutbildning eller annan eftergymnasial yrkesinriktad utbildning vars totala längd omfattar minst ett läsår samt att man under studietiden inte erhåller fria läromedel, fri skollunch eller förmåner från arbetsgivare, aktivitetsstöd eller rekryteringsbidrag.

För att styrka att man gått högstadium eller totalt 6 år på skola i Dalarna ska man i samband med ansökan bekräfta detta med intyg från skolan eller slutbetyg. Ansökan görs av den sökande via internet och till ansökan finns en ansökningshandling som den sökande får fylla i och som täcker upp kraven ovan. Kultur- och bildningsnämnden har ett bra system som tar hand om alla ansökningar och som till viss del hjälper till att sälla bort en del av de som inte är behöriga att söka stipendiet.

I intervju med kultur- och bildningschefen framkommer att hanteringen i samband med utdelning där bland annat väntan på uppgifter från olika personer inom Regionen, till stor del tjänsteman vid central förvaltning, upplevs som segdragen och ineffektiv. Om kultur- och bildningsnämnden själva hade haft hand om hela kedjan skulle effektivare hantering kunna genomföras.

Under år 2020 beviljades 7 577 600 kr till 335 personer á 3 200 kr/termin. Förvaltningsresultatet uppgick till 6 992 173 kr och årets resultat uppgick till 11 887 026 kr. Under samma period avslogs 54 ansökningar på grund av;

- ansökan inlämnad för tidigt, stipendium redan erhållits,
- ej stipendiegrundande utbildning eller
- ofullständig ansökan.

Samtligt material kring detta finns dokumenterat och sammanställt på ett lättöverskådligt sätt.

Vår kommentar: Vår bedömning är att detta är välskött stiftelse där man arbetar på ett modernt sätt för att efterleva donatorns önskan och kunna bredda antalet ansökningar. Delegationsbestämmelserna behöver uppdateras. Ytterligare effektivitet inom handläggningen av stipendiet skulle kunna efterlevas om kultur- och bildningsnämnden själva administrerade hela processen från utlysning till utbetalning.

3.15 Mora Folkhögskolas Stiftelse

Mora folkhögskolas stiftelse består av två donationer; Anna och Anders Pers Stipendiefond samt Beda Larssons stipendiefond. Vi saknar uppgift om de är sammanslagna eller ej men donationerna har behandlats de som om det vore en stiftelse.

Vi har tagit del av urkunder avseende Anna och Anders Pers Stipendiefond samt Beda Larssons stipendiefond. Enligt urkunderna kan man utläsa att pengarna ska gå till behövande och förtjänta manliga och kvinnliga studerande vid Mora Folkhögskola och

2021-05-06

att det är Mora Folkhögskolas styrelse som ska besluta om utdelning. Stiftelsen finns inte registrerad hos länsstyrelsen.

Tjänsteman vid central förvaltning har ingen insyn i hur ansökningsprocessen/ tilldelningsprocessen för detta stipendium ser ut. Det är av rektorn undertecknat beslut som kommer till central förvaltning för utbetalning. I intervju med kultur- och bildningschefen framkommer att kultur- och bildningsnämnden numera utgör styrelsen för Mora Folkhögskola. Enligt delegationsbestämmelser från kultur- och bildningsnämnden har rektorn rätt att besluta om utdelning av stipendiet.

Under 2020 betalades 2 stipendier om 5 000 kr ut från Beda Larssons Stipendiefond. Däremot har inga pengar avseende Anna och Anders Pers Stipendiefond delats ut. Beslut om tilldelning har i båda fallen undertecknats av rektorn vid Mora Folkhögskola. Till besluten bifogas utdrag ur befolkningsregistret, oklart varför.

Vår kommentar: Vi ställer oss frågande om dessa två stiftelser permuterats på ett korrekt sätt då det ändå verkar vara två separata kassor och tilldelningsförfaranden. Vi har ej kunnat få något svar på varför pengar avseende Beda Larsson och ej Anna & Anders Pers delats ut.

3.16 Malungs Folkhögskolas Stiftelse

Stiftelserna i Malungs folkhögskola består av 6 donationer; Klara Perssons stipendiestiftelse, Fru Bergdahls donationsstiftelse, David Jacobssons minnesstiftelse, Malungs folkhögskolas stiftelse, Oscar Lunds minnesstiftelse och Furulands minnesstiftelse. Stiftelsens ändamål är att dela ut stipendier till elever vid Malungs folkhögskola. Stiftelsen är ej registrerad hos länsstyrelsen. Vi saknar uppgift om donationerna är sammanslagna eller ej men de har behandlats de som om det vore en stiftelse.

Vi har ej kunnat ta del av några urkunder vilket gör att vi inte kan granska dessa och därmed inte säkerställa att donatorns önskan kan tillgodoses.

Enligt intervju med tjänsteman vid central förvaltning informeras skolan om hur stort kapital som finns utdelningsbart men i övrigt har man ingen information om hur stiftelserna utlyses.

Enligt delegationsbestämmelser från kultur- och bildningsnämnden ska beslut om utdelning undertecknas av rektor. Vi har ej kunnat tagit del av beslut att regionstyrelsen delegerat denna uppgift till kultur- och bildningsnämnden.

Inga pengar har betalats ut från fonden under de senaste fem åren. Det fria egna kapitalet uppgår per bokslut 2020 till 25 517 kr och stiftelsen gör årligen ett förvaltningsresultat om ca 4 000 kr.

Vår kommentar: Då ingen utdelning av stipendier har skett under de senaste fem åren har vi inte kunnat granska om utbetalning skett på ett korrekt sätt. Vi vet inte hur ansökningsförfarandet går till men i och med att utdelning inte skett under de senaste fem åren ställer vi oss frågande till om utlysning sker på sådant sätt att det främjar ett stort antal sökande eller om det varit möjligt att följa ändamålet för stiftelsen.

I och med att vi ej kunnat ta del av några urkunder kan vi inte utläsa donatorernas vilja eller hur beslutsprocessen borde se ut. Vi kan vidare inte hitta några delegationsbestämmelser mellan regionstyrelse och kultur- och bildningsnämnden.

Region Dalarna

Granskning av donationsfonder

2021-05-06

Eftersom utdelning av stipendium inte skett de senaste fem åren finns också en risk för att Skatteverket vid en granskning anser att stiftelsen inte bör vara skattebefriad.

2020-05-11

KPMG AB

Margareta Sandberg

Auktoriserad Revisor

Emelie Wood

Rådgivare